

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Cùm Henricus Italiam bello peteret, Paschalis præcepit ut Episcopi Regalia Imperatori dimittant, ipse verò renuntiet juri investituræ & liberas esse sinat Episcoporum electiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

bitiones sic interpretatur ut solennitatem baculi & annuli veritatem esse pronuntiet, apparet, inquam, cum innuere Regem Franciæ Philippum eo temperamento adhibito paruisse decreto synodi Claromontanæ. Idipsum colligi potest ex eo quod Paschalis secundus in Galliam venit ut Ludovici Crasfi Regis præsidium imploraret adversus Henricum quintum Imperatorem, qui usum investiturarum acriter retinebat. Nam hic agendi modus omnino intempestivus & absurdus fuisset, si Ludovicus quoque tum temporis in usum revocare solitus esset solennitatem investiturarum quæ damnata erat à Papa Urbano, & de qua tum maxime disceptabatur inter Paschalem & Henricum. Sed præterea discimus ex epistola cxxxviii. ejusdem Ivonis, schisma quod in regno Germaniæ vigeat ob investituras, in Francico non fuisse. Sanè cum usus solennitatis hujuscemodi deserit, par est existimare cessatum ab ea fuisse in consequentiam synodi Claromontanæ.

ADDITIO.] Datur nova editio Concilij Lateranensis à Paschale secundo celebrati.

I. INVESTITURARUM controversia isthæc duravit tota integra inter Paschalem secundum Urbani successorem & Henricum quintum Imperatorem. Antequam tamen res in apertum dissidium erumperet, colloquium Rege Francorum Ludovico præsentem habitum est anno MCVII. in urbe Catalaunensi inter Summum Pontificem & Legatos Imperatoris. Treverensis Archiepiscopus disseruit jam inde à tempore Gregorij magni jus Imperij circa electiones Episcoporum in eo versari ut antè quàm electio publicetur, secretò Imperator admoneatur quisnam electus sit, Imperatorem verò assensum suum adhibere si persona electa ei grata sit. Post quæ, electio fit publicè à clero, & electus consecratur. Post consecrationem autem redit ad Imperatorem pro Regalibus, quibus ab eo donatur sive investitur per traditionem annuli & baculi, Imperator verò ab eo recipit homagium & juramentum fidelitatis. Quod omnino æquum esse ait hic Archiepiscopus. Neque enim debere electum alia ratione occupare civitates, castella, marchias, telonea, & cetera jura imperialia. Rem gestam narrat his verbis Sugerius in vita Ludovi Grossi: *Consecratum ad Dominum Imperatorem pro Regalibus, ut anulo & virga investitur, redire, fidelitatem & hominum facere. Nec mirum. Etenim civitates & castella, marchias, telonea, & queque imperatoris dignitatis nullo modo aliter debet occupare.*

II. Papa verò respondit Ecclesiam, quæ pretioso sanguine Iesu Christi redempta, libera facta fuerat, ancillari deinceps non debere aut ad servitutem redigi. Ecclesiam porro, si Prælatus eligere non possit absque consilio Imperatoris, Imperatori fore subjektam serviliter, ac mortem Iesu Christi irritam & inutilem esse si Episcopus investitur per baculum & annulum. Cùm enim res illæ ad altaria pertineant, usurpationem hanc esse adversus Deum. Demum Prælatos suo ordini & sacre unctioni derogare si manus suas, quæ dominico corpori & sanguini atrectandis destinatæ sunt, sanguinolentis laici manibus supponant, ut sponsionem ei faciant fidei. *Si Ecclesia, inquit Paschalis Papa apud Sugerium, eo inconsulto Prælatus eligere non possit, cassata Christi morte, ei serviliter subjacere, si virga & anulo investitur, cum ad altaria ejusmodi pertineant, contra Deum usurpare, si sacras dominico corpori & sanguini manibus gladio sanguinolentis obligando supponunt, ordini suo & sacre unctioni derogare.*

III. Cùm itaque parum ad concordiam

HH h iij

CAPVT XX.

Synopsis.

I. Investiturarum controversia recruduit sub Paschale secundo Papa & Henrico quinto Imperatore. Habitu ea de causa colloquium in urbe Catalaunensi; ubi iura Imperij magnificè disseruit Archiepiscopus Treverensis, dicens Episcopum eligi non posse absque consensu Imperatoris, deinde verò Regalia ab eo accipere debere.

II. Respondit Paschalis Ecclesiam fore serviliter subjektam Imperatori si Prælatus absque consilio ejus eligere non possit, mortem verò Iesu Christi irritam esse si Episcopus investitur per baculum & annulum.

III. Cùm Henricus Italiam bello peteret, Paschalis præcepit ut Episcopi Regalia Imperatori dimittant, ipse verò renuntiet juri investitura & liberæ esse sinat Episcoporum electiones.

IV. Tandem urgentibus Romanam urbem satis, Paschalis in carcerem ab Henrico conjectus, privilegium investiturarum ei concedere adactus est. Ex verbis hujus privilegij colligitur quid juris antea competeret Principibus.

V. Privilegium illud vocatum est privilegium in Concilio Lateranensi. Disputatum eo tempore an pertinacia illa propugnandarum investiturarum hæresis esset. Refertur sententia Ivonis Carnotensis, qui hæresim esse negat.

VI. Ioannes Archiepiscopus Lugdunensis aiebat investituram exteriorem desinere posse in hæresim, si quis pertinaciter contendat eam à laico concedi posse licitè.

VII. Goffridus Vindocinensis distinguit investituram per anulum & virgam ab ea quam laici faciunt absque illa solennitate. Investituram tamen à Principe dandam non esse nisi post electionem & consecrationem. Quod inventum est à Goffrido adversus vetustam consuetudinem.

Vide Heflonem
scholastic. apud
Terognellum
Pag. 119.

Sugerius pag. 187.
Vide infra cap. 21.
5. 4.

conglutinandam profuisset istud colloquium, Henricus Imperator Italiam bello petiit. Quo factum est ut Paschalis Papa ad pacationem venerit, quæ extat in Chronico Cassinensi lib. IV. cap. XXXVII. & in epistola Paschalis ad Imperatorem, in qua præcipit ut Episcopi Henrico Imperatori successoribusque ejus remittant Regalia, id est, ut ipse explicat, civitates, ducatus, marchionatus, monetas, dominationes, & reliqua feuda ad Imperij servitium pertinentia, neve illa deinceps occupent absque consensu Imperatoris. Sed vicissim, his ita constitutis, dimitti ab Imperatore mandat jus investiturarum Episcoporum, & ut Ecclesias ille liberas esse permittat cum oblationibus earumque patrimoniis, quæ non pertinent ad regnum. Hæc sunt verba Paschalis in epistola XXI. ad Henricum data: *In vestri regni partibus Episcopi vel Abbates adeo curis secularibus occupantur ut comitatum assidue frequentare & militiam exercere cogantur. Infrà: Ministri vero altaris, ministri Curia facti sunt: quia civitates, ducatus, marchionatus, monetas, * turres, & cetera ad regni servitium pertinentia à Regibus acceperunt. Unde etiam mos Ecclesie intolerabilis inolevit ut electi Episcopi nullo modo consecrationem acciperent nisi prius per manum regiam investirentur. Infrà: Tibi itaque, fili carissime, & regno Regalia illa dimittenda præcipimus quæ ad regnum manifestè pertinebant tempore Caroli, Ludovici, Ottonis, & ceterorum predecessorum tuorum. Interdicimus, etiam ne qui Episcoporum vel Abbatum eadem Regalia invadant, id est, civitates, ducatus, marchias, comitatus, monetas, telonium, mercatum, advocatias, jura centurionum, & * turres quæ regni erant, cum pertinentiis suis, * militiam & castra; & ne se deinceps, nisi per gratiam Regis, de ipsis Regalibus intromittant. Sed nec posteris nostris liceat, qui post nos in apostolica sede successori sunt, aut te aut regnam super hoc inquietare negotio.*

* Leg. curias, ex Chronico Cassinensi.

* Leg. castra

* Leg. militaria castra, ex Chronico Cassinensi.

IV. Postquam autem Romam perventum fuit, Henricus pacta & sacramenta sua violans, Paschalem Papam ac nonnullos Episcopos & Cardinales in carcerem conjecit, & ab eo extorsit privilegium investiturarum. Magni porro momenti illud est, quod ex eo colligatur vetusta illa consuetudo cui tantopere contradicebant Summi Pontifices. Extat autem apud Florentium Vigorniensem ad annum M C X I. & apud Willelmum Malmeburiensem in libro quinto de gestis Regum Anglorum. Illam igitur dignitatis prerogativam, inquit Paschalis Papa in eo privilegio, *quam predecessores nostri vestris predecessoribus catholicis Imperatoribus concesserunt, nos quoque dilectioni tuæ concedimus & presentis privilegij pagina confirmamus,*

ut regni tui Episcopis, liberè præter violentiam & simoniam electis, investituram virgæ & anuli conferas. Post investituram verò canonicè consecrationem accipiant ab Episcopo ad quem pertinerit. Si quis autem à clero & à populo præterituum assensum electus fuerit, nisi à te investiat, à nemine consecratur. Sanè Episcopi & Archiepiscopi libertatem habeant à te investitos Episcopos & Abbates canonicè consecrandi. Predecessores enim vestri Ecclesias regni sui tantis Regalium suorum beneficiis ampliarunt ut regnum ipsum Episcoporum maximè & Abbatum præditi oporteat communiri, & populares dissensiones, quæ in electionibus contingunt, regali oporteat majestate compeisci.

V. Privilegium illud vocatum est privilegium & revocatum in synodo Romana quam anno sequenti millesimo centesimo duodecimo Paschalis Papa convocavit. Disputatum autem est ea tempestate an pertinacia illa propugnandarum investiturarum hæresis esset, ut Romæ ferebatur. Ivo sententiam suam apertè explicat ad Ioannem Archiepiscopum Lugdunensem scribens. Contendit autem investituram dici non posse hæresim, cum ad fidei materiam nullatenus pertineat, & cum in sola ejus manuali actione verferet qui dat & ejus qui accipit. Si tamen aliquis laicus reperiretur adeo stolidus & vecors ut sibi persuadeat se, cum baculum tradit, conferre aliquod sacramentum aut effectum sacramenti cujuspiam ecclesiastici, habendum eum pro hæretico, non quidem ratione investituræ manualis, sed ob diabolicam illius præsumptionem. Addit verò investituram illam manulem à laicis factam, si res ad vivum & accuratè excutiantur, invasionem esse juris alieni & sacrilegam præsumptionem, quam oporteat omnino rescindere pro libertate & honestate Ecclesie, si quidem id fieri possit absque detrimento pacis. Demum concludit tollendam esse investituram, ubi id obtineri poterit absque schismate, sed illic super sedendum esse remediis ubi certum esse cognoscitur periculum schismatis. Quo loco observandum est, Ivonem, tametsi nihil hæreticum esse scribat in investitura quæ fit per traditionem baculi, præsumptionem tamen hæc esse & quoddam sacrilegij genus existimare; licet in epistola sexagesima hunc usum scripserit esse indifferentem. Sed jam se aliquo modo accommodare volebat ad anathemata quæ dicta recenter fuerant in hac materia.

VI. At Ioannes Lugdunensis Archiepiscopus Ivoni respondens, fatetur quidem investituram exteriorem à laico factam non esse propriè hæresim; sed tamen contendit

Epist. Ioanni Archiepiscopi Lugdunensi ad Duobus. Senon Inter epist. Ivoni an. 117.